

A HÁTLAGON

A NAGYKUNSAGI ÁRVÍZTÁROZÓ

A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében a Tisza vízgyűjtőjének magyarországi szakaszán a koncepcióterv legújabb változata szerint 14 újabb sik vidéki árvíz tározó kialakítását irányozták elő (ÉT 2002/7.). A térség árvízvédelmében – 1500 millió köbméter meghaladó térfogatukkal – jelentős szerepet kaphatnak ezek a tározók. A tározók együttes hatása nagyobb árhullámok levonulása idején, ha a feltöltésük tervszerűen, a folyó tetőzését megelőzően még időben megtörténik, számottevően csökkentheti az árvédelmi töltéseket terhelő vízoszlop magasságát. Ezzel a védett területek biztonsága növelhető.

A hátsó borítón közölt térkép-vázlat bemutatja az egyik ilyen lehetőséget; a *Nagykunsági árvíz tározó* a Tisza-tó kiömlésétől, a *Kiskörei vízlépcsőtől* délre, a *Nagykunsági-öntözőfőcsatorna* mellett, *Abádszalók*, *Pusztataskony*, *Tisza-gyenda* települések, településrészek között, a *Mirhó-Gyócsi* belvízöblözetben jelölhető ki. Erre a 44 négyzetkilométernyi területre (2,3 méteres átlagos vízborítást feltételezve) csaknem 100 millió köbméternyi víz vezethető ki. A víz kiengedéséhez egy 120 köbméter/másodperc kapacitású műtárgyra van szükség, ezen keresztül a tározót hozzáférhetőleg 10 nap alatt lehetne feltölteni. A víz visszavezetése (egy 60 köbméter/másodperc kapacitású művet feltételezve) legalább 20 napot venne igénybe. A tározó kialakításához igénybe vett belvízjárta terület lehatárolásához – megerősítve – felhasználható a *Nagykunsági-főcsatorna* jobb parti töltése és a vázlaton pirossal jelzett 19 kilométernyi újonnan épülő töltés.

DR. SZLÁVIK LAJOS
(VITUKI)

A TELEVÍZIÓK MŰSORAIBÓL

■ Patagónia barlangjainak mélyén rátaláltak Amerika legősibb őslakosainak nyomaira. A feltevések szerint Ázsiából juthattak a földrészre, akkor, amikor még szárazföldi híd kötötte össze a két kontinenst.

Az első amerikaiak című brit kultúrtörténeti filmet az **m1** tűzi műsorára **március 22-én 14.05-kor**.

■ Eredetmondák és táborúzeknél mesélt legendák nyomában indultak el az alkotók, hogy bepillantssanak egy nepáli nemzetségre, a magarok hétköznapijaiba. Érdekes hasonlóságok – kopjafák, a pogánykor vallási rítusai – és, persze, lényeges különbségek vannak a magarok és a magyarok között. **Következtetések helyett Nepál** címmel úti riport készült egy népről, amely elindult a beolvadás útján. A filmet a **Duna Televízióban** láthatják **március 22-én 9.50-kor**.

■ Az Észak-Amerikának elnevezett földrészen évezredekkel e névadás előtt egy ismeretlen népcsoport telepedett le, és kivételes fejlettségű civilizációt hozott létre. Ők, az *anaszázik* építették a száraz kanyonok sziklahasadékaiba a legcsodálatosabb Kolumbusz előtti városokat. A XIII. század végén az anaszázik eltűntek. A kémiai vizsgálatok e korszak megdöbbentő tényeire derítettek fényt: az emberi lények más emberek húsaival táplálkoztak. **A Hová tűntek az anaszázik?** – című francia ismeretterjesztő film bemutatja a **Spektrumon** **március 22-én 19.45-kor** lesz, de csak 14 éven felüli nézőknek!

■ Újból **Kalandozás David Attenborough-val!** – **március 24-én 10 órakor** a **Duna Tévé**n elsőként az **Attenborough a paradicsommadarak földjén** című angol dokumentumfilmmel. A Föld legcsodálatosabb, legpompázatosabb és legkülönlegesebb madarai Új-Guineában élnek. A paradicsommadaraknak csak néhány fajtát sikerült eddig

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK!

lefilmezni, részben azért, mert nagyon félné, részben azért, mert oly távol élnek. Ez az első „gyűjteményes” kiadás róluk. David Attenborough nem áll titkos bűvölyekre, fák tetejére, barlangokba, sőt a mocsárba is utánuk menni, csak hogy megörökíthesse „paradicsomi” szépségüket és különös szokásaikat.

■ Olasz ismeretterjesztő film az **Utazás szent helyekre**. A 12 részes sorozat a 2000. évi jubileum alkalmából készült. A világ számos országában található „szent helyeket” (templomokat, kolostorokat, zarándokhelyeket) egy-egy ismert személyiség (színész, énekes, rendező stb.) kíséretében, és a helyek minden titkát ismerő szakértők avatott kalauzolásával látogatjuk meg. **Philippe Leroy** francia színész a III.

században élt Remete Szent Antal nyomdokaiba lépő sivatagi remeték szent hivatásával, **Rita Pavone** énekesnő pedig a bencés rendet 500 körül megalapító Szent Benedek barlangja fölé emelt templom történetével ismerteti meg a nézőket **március 24-én 15.10-kor** a **Duna Tévé**n.

■ Az őslénytán és az evolúciókutatás szerint minden négy végtagot használó állat egyetlen lénytől származott. Ez a furcsa jószág már nem volt hal, de még nem volt igazán kétlábú sem. Nemrégiben a kutatók rábukkantak egy apró, fosszilis állkapocsontra, amely elfeledve porosodott egy múzeumi raktárban. Úgy vélik, ez a lelet kulcsot adhat a kezünkbe annak megértéséhez, hogy valójában mi is történt úgy 360 millió évvel ezelőtt, hogyan vált ez az állat a szárazföldi állatok elődjévé, és így módon a mi nagyon-nagyon távoli ősünké is. Erről szól **A hiányzó láncszem** című angol ismeretterjesztő film a **Spektrumon** **március 25-én 15.25-kor**.

A RÁDIÓ MŰSORAIBÓL

A Barátságos Bölcsességek sorozat **Erdődy Gábor** történészt mutatja be **március 25-én 19.05-kor** a **Bartók**on. Hogyan lesz valakiből történész, hogy aztán külügyi szolgálatot vállalva nagykövetként érjen el sikereket? Nehéz-e a diplomácia világából visszatérni a katedrára? Milyen tanulságokkal szolgál a reformkor a ma emberének? – erről is beszélget Erdődy Gáborral **Sályi András** szerkesztő.

A Teleobjektív **március 26-án 20.35-kor** a **Bartók**on **Brandenstein Béláról** szól. Huszonhat éves korában már egyetemi magántanár a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen, és 1927-ben egy híres német tudományos kiadó adja közre **Bölcséleti alapvetés** című művét. A fiatal tanár baráti viszonyban van a nála alig fiatalabb tanítványaival. Könyveit megismerve külföldi filozófuskongresszusra hívják; egy bölcs öregemberre számítanak, ehelyett egy nyurga fiatalember jelenik meg. Még nincs harmincéves, s Európa már számon tartja a magyar tudóst. Életútjáról **Mezei Balázs** filozófussal beszélget **Lánczi Ágnes**.

*** KITAIBEL ***

E számunknak a KITAIBEL PÁL KÖZÉPISKOLAI
BIOLÓGIAI TANULMÁNYI VERSENY
anyagát adó cikkei:
Szigetközi állapotok – 2002; A félreismerett forrásfű

ÉLET ÉS TUDOMÁNY megrendelhető

Találkozzunk az interneten is!

■ ÉT-online: <http://www.eletestudomany.hu>
■ E-mail: eletestudomany@mhk.hu

■ ÉTarchívum: <http://www.sulinet.hu/eletestudomany/archiv>
■ E-mail: eletestudomany@sulinet.hu

■ a kiadónál (tel.: 266-9290, fax: 318-6668),
■ a könyvtárban (fax/tel.: 267-2780),
■ a szerkesztőségben (fax/tel.: 338-2472), eltud@elender.hu
■ információ, reklamációk: 317-9999.